

PRINC BAJAJA

Mladý král se musel s manželkou svou rozloučit a odebrat se do boje. Nedlouho po jeho odjezdu porodila královna dvojčata, oba syny. Bylo radovánek po celé zemi, až nebylo možná, a hned se vypravili poslové, kteří radostnou zprávu králi donést museli. Chlapci byli zdraví a rostli jako buci. Ten, co byl o nějaké okamžik starší, měl se lépe k světu než druhý, a tak zůstali, i když trochu povyrostli. Starší byl vždy jen na dvoře, běhal, skákal a sápal se na koníka, jenž s ním byl stejného stáří. Druhý ale nejraději po měkkých kobercích hoptal, okolo matky se batolil a jinam nevyšel, leč s ní do zahrady; proto také máti prvním nepřála a mladší zůstal jejím mazánkem. Bylo chlapcům sedm let, když se král z boje navrátil a s nevýslovnou radostí matku i děti k srdci přivinul.

„Který je starší z nich a který mladší?“ ptal se otec královny.

Ta myslíc, že se ptá manžel proto, aby věděl, který má být nastávajícím králem, podstrčila svého mazánka za staršího. Král miloval sice své děti stejnou mírou, ale když přišli do mládeneckých let, slyšel přece starší jmenovat mladšího budoucím králem, a to mu bylo líto tak, že ho život doma omrzela a on jen do světa toužil. Jedenkrát si svou bolest a lítost malému koníkovi stěžoval a povídal mu, že by nejraději z domu pryč.

Tu mu odpoví kůň lidským hlasem: „Když se ti doma nelíbí, jdi do světa, ale bez otcova dovolení nechoď ani na krok. Radím ti však, abys nebral žádného s sebou a na jiného koně nesedal než na mne. Bude to k tvému štěstí.“

Princ se podivil, že mluví kůň lidským hlasem, a ptal se ho, jak to je možné.

Koník mu odpověděl: „Na to se mne neptej, já chci být tvým ochráncem a rádcem, dokud mne poslouchat budeš.“

Princ přislíbil koníkovi, že se ve všem podle jeho rady zachová, a odešel do zámku tázat se otce, smí-li do světa. Když svou žádost rodičům přednesl, nechtěl otec nikterak k tomu svolit, ale matka byla hned svolná. Avšak princ od svého předsevzetí neupustil, a konečně i na otci svolení vy-

mámil. Hned se měli chystat služebníci, koně a komanstvo pro prince na cestu. Než ten si to vše zapověděl a řekl otci: „Nač potřebuji, otče, tolik komanstva, koní a lidí okolo sebe, já si vezmu něco peněz a pojedu na svém malém koníku sám a sám do světa. To mi nenadělá tolik starostí a obtíže.“

Zase musel otce prosit, než mu to dovolil. Konečně bylo všechno k cestě uchystáno, malý kůň stál osedlaný u vrat a nahoře se loučil princ se svými rodiči a s bratrem. Plakali všichni hořce, a poslední chvíli to bylo i matce líto, že dítě tak do světa jít nechává. I přikazovala mu přísně, aby buď za rok domů přijel, anebo aspoň o sobě vědět dal.

Za nějakou hodinu klusal s ním koník v širém poli hezky daleko za hlavním městem. Někdo by si myslel, že není sedmnáctiletý kůň již tak čerstvý! Ale ten kůň nezestárnul, protože to nebyl obyčejný kůň; srst měl jako aksamit a nohy jako strunky, a čerstvý byl jako srna. Cesty ubývalo, dlouho jeli, aniž věděl princ, kam ho koník nese, když viděl pojednou věže krásného města. Tu se uhnul koník z dráhy, klusal přes pole až k jedné skále, která stála nedaleko pěkného lesíka, a když tam přijeli, kopnul nohou do skály, ta se otevřela, a oni vjeli dovnitř. Byla to pěkná pohodlná stáj.

„Nyní mne tady necháš,“ řekl koník k princovi, „a sám půjdeš do blízkého města ke dvoru. Musíš se však vydávat za němého. Král tě do služby přijme, měj se ale na pozoru, ať se nepodřekneš. Když budeš něco potřebovat, nechť je to cokoliv, přijď ke skále, třikrát zaklepej, a skála se ti otevře.“

Princ si pomyslel: Můj koník je tak moudrý, on jistě ví, k čemu mi to poslouží. Vzal své šaty a šel. Přišel do sídelního města, které bylo nedaleko skály, a dal se u krále ohlásit. Král vida, že je němý, slitoval se nad jeho mladostí a podržel ho u sebe. Brzy však viděl, že jej může velmi dobře ke všemu řízení potřebovat. Ať bylo v zámku, co bylo, on si věděl ve všem rady a celý den po zámku běhal. Potřeboval-li král písaře, nebylo nad něj šikovnějšího. Všichni ho měli rádi, ale že byl němý a na všechno jen „bajaja“ odpověděl, zůstalo mu to jméno Bajaja, že ho potom žádný jinak nejmenoval.

Král měl tři dcery, jednu krásnější než druhou. Nejstarší se jmenovala Zdoběna, druhá Budinka a ta nejmladší Slavěna. U těch tří dívek byl Bajaja nejraději, a také měl dovoleno s nimi třeba celý den pobýt. Vždyť byl němý, k tomu tváře snědé až strach a nosil jedno oko zavázané, mohl-li král myslet, že by se které princezně zalíbil! Princezny ho ale přece měly rády, a všude musel s nimi chodit. On jim vil věnce, přinášel kytice, svíjel zlaté nitě, kreslil ptáky a rozličné květiny k vyšívání, a to se jim líbilo. Té nejmladší ale sloužil nejraději, a co pro ni udělal, bylo vždy nejkrásnější, takže ji sestry v žertu škádlily. Slavěna byla učiněná dobrota a nechala si vše od sester líbit.

Krátký čas byl Bajaja při dvoře. Jednou zrána přijde do síně, kde král snídával, a vidí ho celého zarmouceného sedět. I ptá se ho znameními, co mu schází.

Král se na něho smutně podíval a řekl: „Milý hochu, proč se mne ptáš, nevíš-li, jaké neštěstí nám hrozí a jak trpké tři dni mi nastanou?“

Bajaja zakroutil hlavou, že neví, a na jeho tváři bylo vidět velké leknutí.

Řekl mu zase král: „Tedy ti to povím, ač nám pomoci nemůžeš. Před lety sem přilítli tři draci, jeden devítihlavý, druhý osmnáctihlavý a třetí sedmadvacetihlavý. Byla tenkrát taková nouze v mém městě, že hrůzou vlasy na hlavě vstávaly. Lidé se schovávali, protože nebyli životem jisti. Pomalu nebylo již kouska dobytka nikde, poněvadž se všechno těm potvorám dát muselo, aby se do města nepustily. Nicméně přece mnoho lidí sežraly. Nemoha se déle na ten nářek dívat, dal jsem přivést ke dvoru kouzelnici, aby mi pověděla, čím bych ty potvory ze země vyhnal. Ale běda, když mi oznámila, že tím, jestli jim připovím své tři dcery, které mi právě rozkvétaly! Já myslel, že si pomohu, jen když je ze země odbudu, a přislíbil jsem tu neslýchanou oběť. Královna hořem zemřela, ale dcery se o tom nedověděly. Od té chvíle se draci vystěhovali, a po všechna ta léta nebylo o nich sluchu, až včera večer pastýř přiběhl celý bez sebe, že jsou draci zase v té samé skále, kde dříve byli, a že ukrutně řvou. Já nešťastný otec, zítra musím dát první své dítě v oběť pro svou zem, pozítří druhé a pak třetí, a potom budu žebrákem.“

Tak bědoval ubohý král a vlasy z hlavy si trhal.

S tváří sklíčenou šel Bajaja k princeznám, ale na smrt se jich zděsil! V černých šatech, tváře jako z bílého mramoru, seděly všechny tři vedle sebe a plakaly přezalostně, že mají svůj mladý věk tak ukrutným způsobem ukončit. Bajaja je začal těšit a ukazoval, že se jistě nějaký vysvoboditel pro ně najde. Nebohé ho neslyšely a nepřestaly slzy prolévat. Takový zmatek a zármutek byl po městě, neboť každý královskou rodinu miloval. Celé město bylo zároveň s hradem černým sukem potaženo.

Bajaja spěchal tajně z města přes pole ke skále, kde měl koníka zavřeného. Když třikrát zaklepal, skála se otevřela a on vešel do ní. Pohladil koníkovi lesklou hřívu, políbil mu bílou lysinu a řekl: „Koníku milý! Nyní jdu k tobě o radu, a pomůžeš-li mně, budu navždy šťasten.“

Nato začal koníkovi vše, co se v zámku událo, vypravovat.

„O tom o všem vím,“ odpověděl koník, „a proto jsem tě sem přivedl, abys princeznám pomohl. Zítra hned časně zrána přijď, a já ti ostatní povím.“

S velkou radostí běžel Bajaja k zámku, a mnohý mu to mohl za zlé mít, že je tak veselý, ale naštěstí ho nikdo neviděl. Celý den nevyšel z princezniných pokojů a všelicos vymýšlel, jak by je poněkud potěšil, což se mu však nepodařilo.

Druhý den ráno ještě za soumraku byl již u skály. Koník ho přivítal a řekl: „Nyní zdvihni pod mým žlabem kámen, a co tam najdeš, to vyndej.“

Bajaja s ochotou poslechl a vyndal z díry, která pod kamenem skryta

byla, velkou truhlu. Koník mu poručil, aby ji otevřel, a když i to učinil, vytáhl troje krásné šaty, meč a uzdu na koně. Jedny šaty byly červené, stříbrem a diamanty vyšívané, a co na nich pevného, bylo z lesklé ocele; k tomu bílý a červený chochol. Druhé byly celé bílé, zlatem vyšívané, a brnění a přilbice ze zlata; chochol bílý. Třetí byly ale světle modré, stříbrem, diamanty a perlami bohatě vyšité; k tomu bílý a modrý chochol. Ke všem třem byl jediný meč, jehož pochva se drahým kamením jen svítila, tak jako uzda na koně.

„Ty troje šaty jsou tvoje, napřed ale vezmi ty červené.“

Bajaja se přistrojil, připjal si meč a uzdu hodil koni přes hlavu.

„To ti povídám, nesmíš se bát a ze mne slézt. Jen sekej do té potvory a spolehni na svůj meč,“ přikázal koníček, když vyjížděl ze skály.

Zatím bylo v zámku smutné loučení a zástup lidstva vyprovázel ubohou Zdoběnu z města. Již byli nedaleko osudného místa, princezna slezla, a když viděla, že má jít ke skále, padla v mdlobách na zem. Tu letí zdáli kůň a na něm sedí rytíř s červeným a bílým chocholem. Když přijel až k nim, poručil, aby lidé odešli, princeznu odvedli a jeho nechali samotného. S jakou radostí každý ten rozkaz vyplnil, to si můžeme pomyslet. Ale princezna nechtěla odejít, ona se chtěla dívat, jaký to konec vezme.

Sotva vstoupili na jeden vrch, již se třesením skála otevřela, a devítihlavý drak vylezl ven, ohlížeje se po své kořisti. Tu přiskočí na koníku Bajaja, vytáhne meč, jedním rázem utne tři hlavy. Drak se svíjel, plil oheň a házel sebou, až mu jed daleko široko stříkal, ale princ toho nedbal, sekal, až mu všech devět hlav usekal, ostatní dodělal koník kopyty.

Když drak zahynul, obrátil se princ a ujížděl, odkud přijel. S podivným hleděním za ním Zdoběna, ale vzpomněla si, že bude otec čekat, proto rychle k zámku s celou družinou obrátila. Vypsát otcovu radost, když viděl dceru živou, a radost sester, že se snad i jim vysvoboditel dostaví, kdo by s to byl! Bajaja také přiběhl a tu pořád ukazoval, aby věřily, že jim bůh vysvoboditele pošle. Ač měly princezny strach před druhým dnem, přece byly již veselejší a s Bajajou hovořily.

Druhý den byla vyvedena Budinka. Tak jako první den sestře, stalo se i jí. Sotva na místo přijeli, viděli rytíře s bílým chocholem přijíždět, a za nějakou chvíli s osmnáctihlavým drakem statně se potýkat, až potvora zdechla. Po vykonané seči ujížděl jako první den. Když se princezna do zámku vrátila, litovali všichni, že udatnému rytíři svou vděčnost prokázat nemohou.

„Já vím, sestry,“ řekla Slavěna, když byly pohromadě, „vy jste rytíře neprosily. Ale já před něho kleknu a tak dlouho budu žádat, aby se mnou šel, až to učiní.“

